

VÄRMDÖ KOMMUN

Biblioteksplan

2016-2018

Antagen av kommunfullmäktige den xx december 2015 § xx, 2015KS/0405

Innehåll

Inledning.....	1
Vision Värmdö 2030 – övergripande målsättningar.....	1
Uppföljning	2
Prioriterade grupper.....	3
Folkbibliotek	4
Tillgänglighet	4
Utbud och tillgängliga medier.....	4
Läsfrämjande	4
Porslinsfabriken - Gustavsberg	5
Skolbibliotek	6
Läsfrämjande	6
Ö-bibliotek	7

Inledning

Enligt bibliotekslagen (2013:801) ska kommuner och landsting anta biblioteksplaner för sin biblioteksverksamhet. Värmdö kommuns biblioteksplan syftar till att ge närmare besked om verksamhetens inriktning och omfattning samt hur kommunen avser att uppfylla bibliotekslagens krav. Planen redogör för kommunens folkbibliotek, skolbibliotek, ö-bibliotek, bibliotekens övergripande målsättningar, samverkansformer, hur kommunen ägnar uppmärksamhet åt prioriterade grupper samt hur biblioteksplanen följs upp.

I Värmdö kommun ansvarar kultur- och fritidsnämnden för biblioteksverksamhet. Nämndens ansvar avser biblioteksverksamhet vid huvudbiblioteket i Gustavsberg samt vid de tre områdesbiblioteken i Hemmesta, Djurö och Ingarö. Därtill ansvarar nämnden för de fem ö-biblioteken i skärgården, som drivs i samarbete med föreningar och skärgårdsskolor på öarna i enlighet med upprättade överenskommelser. Utbildningsnämnden ansvarar för elevers tillgång till skolbibliotek för de grundskolor, grundsärskolor, specialskolor, gymnasieskolor och gymnasiesärskolor som nämnden är huvudman för.

Biblioteksplanen styrs av följande lagstiftning och styrdokument:

- Bibliotekslagen (2013:801)
- Skollagen (2010:800)
- Reglemente för kultur- och fritidsnämnden
- Reglemente för utbildningsnämnden
- Vision Värmdö 2030

Utöver dessa styrdokument har biblioteksplanen utformats mot bakgrund av:

- Bibliotekens värdegrund
- UNESCO Public Library Manifesto
- UNESCO/IFLA School Library Manifesto

Vision Värmdö 2030 – övergripande målsättningar

År 2009 antog kommunfullmäktige Vision Värmdö 2030 – skärgårdens mötesplats. Visionen redogör för vad som ska uppnås fram till år 2030 och anger riktningen för kommunens framtida arbete. Biblioteken i Värmdö kommun utgör i detta sammanhang en viktig mötesplats där medborgare samlas för kunskapsinhämtning och kultur. För att bidra till att nå visionen strävar biblioteksverksamheten i Värmdö kommun till att:

- Vara en mötesplats där tolerans, öppenhet och mångfald skapar grunden för möten mellan människor.
- Vara en spännande miljö för lärande och skapande aktiviteter.
- Bidra till att bygga ett samhälle utifrån barnens bästa.
- Bidrar till att skapa goda förutsättningar för medborgare att leva jämställt.
- Bidra till välmående lokalsamhällen.
- Möjliggöra digitalt lärande.
- Skapa god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättningar.

Uppföljning

Bibliotekens verksamhetspecifika målsättningar utformas mot bakgrund av Värmdö kommuns inriktningsmål och i samband med att kultur- och fritidsnämndens och utbildningsnämndens effektmål antas. Målsättningarna följs årligen upp i samband med delårsrapport och redovisning av verksamhetsberättelse. Strategier för att nå målsättningar upprättas i Värmdö biblioteks arbetsplan. Biblioteksplanen gäller från och med 2016 till och med 2018 och revideras senast 2018.

För att mäta måluppfyllelse kan exempelvis Kungliga bibliotekets (KB) nyckeltal för att mäta nationella målsättningar i bibliotekslagen¹ användas. KB genomför årliga kvalitetsuppföljningar av biblioteksverksamheten i Sverige. Detta görs bl.a. genom sammanställning av biblioteksstatistik, där Värmdö kommun ingår som uppgiftslämnare. KB sammanställer bl.a. uppgifter avseende utlåning, bestånd, aktiviteter och besök. De statistiska uppgifter som redovisas av KB kan användas för att utforma nyckeltal för att mäta hur kommunen arbetar för exempelvis prioriterade grupper, läsfrämjande samt barn och ungdomar. Folkbibliotekens verksamhet kan även följas upp med hjälp av kundorienterade undersökningar som brukarenkäter eller observationsstudier som Våga Visa².

¹ Kungliga biblioteket (2013). Nyckeltal 1.0

² Våga Visa är en pilotstudie om utvärdering inom bibliotek där Ekerö, Järfälla, Stockholm, Sundbyberg, Upplands-Väsby, Vallentuna och Värmdö kommuner deltar. Observationsstudierna genomförs av bibliotekspersonal från gästande kommun och utgår från ett medborgarperspektiv.

Prioriterade grupper

Enligt bibliotekslagen ska kommunen särskilt uppmärksamma personer med funktionsnedsättningar, nationella minoriteter och personer som har annat modersmål än svenska. Detta innebär att kommunen ska erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken, andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska och lättläst svenska. För personer med funktionsnedsättningar ska biblioteken erbjuda litteratur och tekniska hjälp för att kunna ta del av information utifrån deras egna behov och förutsättningar. Detta gäller både för folkbibliotek och skolbibliotek. Enligt bibliotekslagen ska folkbiblioteken även ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

För att nå bibliotekslagens krav samarbetar folkbiblioteken med övrig förvaltning i kommunen för att nå verksamheter inom skola, vuxenutbildning, omsorg om äldre och personer med funktionsnedsättning samt ungdomsverksamhet. Genom samarbeten kan verksamhetsanpassade medier och aktiviteter utformas efter målgruppernas behov och önskemål.

Folkbibliotek

Biblioteket är en plats där medborgare lånar böcker, tidskrifter och filmer. Oavsett medborgares förutsättning erbjuder biblioteken fri tillgång till kunskap, information, litteratur och kultur. På biblioteken kan medborgare läsa, använda datorer, söka i databaser, släktforska, studera och arbeta. I kommunen finns följande folkbibliotek:

- Gustavsbergs bibliotek
- Djurö bibliotek
- Hemmesta bibliotek
- Ingarö bibliotek

Gustavsbergs bibliotek är Värmdö kommuns huvudbibliotek och finns i Runda huset i Gustavsbergs centrum. Från år 2017 kommer Gustavsbergs bibliotek att omlokaliseras från Runda huset till den nya Porslinsfabriken i Gustavsbergs hamn.

Tillgänglighet

Biblioteken och dess tjänster ska vara så tillgängliga som möjligt för alla som vill använda dem, både fysiskt och digitalt. Kommunens bibliotekslokaler är därför både tillgänglighetsanpassade och inbjudande. Bibliotek i Värmdö kommun arbetar utåtriktat och uppsökande för att nå prioriterade grupper samt barn och ungdomar. Därtill är delar av bibliotekens utbud, såsom elektroniska böcker, tillgängliga hemifrån. Bibliotekets webbsida ger kontaktvägar till kommunens bibliotek, tips om nya inkomna böcker samt information om verksamheten och dess tjänster. Webbsidan ger inspiration att besöka biblioteken och delta i dess aktiviteter. Bibliotekens personal har god kompetens och säkerställer att bibliotekens besökare får ett positivt, serviceinriktat och professionellt bemötande. Personalen arbetar med omvärldsbevakning, jämställdhets-, mångfalds- och HBTQ-frågor för att alla besökare ska känna sig välkomna.

Utbud och tillgängliga medier

På folkbiblioteken finns möjlighet att söka, låna om och reservera böcker, tidskrifter, e-böcker, e-ljudböcker och söka i databaser oavsett var medborgaren befinner sig. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet och allmänheten ska ha möjlighet att lämna förslag och synpunkter på bibliotekens utbud. Biblioteken erbjuder litteratur på de nationella minoritetsspråken och andra språk än svenska som efterfrågas. Därtill erbjuder biblioteket anpassade medier, såsom lättlästa böcker och talböcker.

Läsfrämjande

Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. En viktig del av kommunens läsfrämjande arbete består av att vända sig till prioriterade grupper och barn och ungdomar. Ett av folkbibliotekens uppdrag är att ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar. En viktig del av detta arbete är att genom förskolor bjuda in barn till bibliotek och rikta aktiviteter för olika åldrar. Biblioteken erbjuder därför aktiviteter för de yngsta barnen som bokstunder och bjuder in klasser till biblioteken. I samband med 6-årsvisning delas lånekort ut och barnen får möjlighet att låna böcker efter deras egna intressen och önskemål. På så sätt blir barn introducerade till bibliotekens värld i tidig ålder.

Porslinsfabriken - Gustavsberg

I Gustavsbergs hamn kommer ett antal kommunala kulturverksamheter samlas i den f.d. porslinsfabriken. År 2017 kommer Porslinsfabriken bl.a. inrymma biblioteksverksamhet, Kulturskolans skapande verksamhet, ungekulturhuset Gurraberg, Gustavsbergs Porslinsmuseum och Gustavsbergs konsthall. I Porslinsfabriken blir biblioteket en levande mötesplats tillgänglig för alla människor. Genom en samlad kulturverksamhet i Porslinsfabriken skapas verksamhetsmässiga synergieffekter. Närheten mellan biblioteket och andra kulturella verksamheter underlättar samarbeten, ger möjlighet till förnyelse och förutsättningar att arrangera läsfrämjande aktiviteter till olika målgrupper.

Det nya huvudbiblioteket kommer att innefatta verksamhet motsvarande ca 1 200 m² och inrymma ett flertal tematiska avdelningar och funktioner. Bl.a. kommer biblioteket ge plats åt avdelningar för barn, ungdomar och vuxna. Därtill återfinns även studieplatser, studierum, sagorum och grupprum i det nya huvudbiblioteket. I anslutning till biblioteket kommer även funktioner som hörsal, öppen scen och mötesrum finnas tillgängliga för Porslinsfabrikens besökare. Porslinsfabrikens lokaler ger huvudbiblioteket goda möjligheter att anordna aktiviteter för alla målgrupper.

Skolbibliotek

Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek. Krav på tillgång till skolbibliotek gäller kommunala såväl som fristående skolor. Skolbiblioteken spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildning. Skolbibliotekens utformning anpassas utifrån varje skolas behov och förutsättningar.

Skolbibliotek i Värmdö kommun är en del av skolan och riktar sig till elever och lärare. Medieurvalet på skolbiblioteken är anpassat till skolans arbete och läroplan. Skolbiblioteken utgör en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbibliotekarier stöttar det pedagogiska arbetet som utvecklar elevers förmåga att söka, hantera och förhålla sig till information på ett källkritiskt och vetenskapligt sätt.

Läsfrämjande

Skolbiblioteken arbetar läsfrämjande och är ett stöd för pedagoger i arbetet med läsförståelse. För att öka läslust och bibliotekskunskap samarbetar kommunens skolor och folkbibliotek genom samarbetsavtal. Bibliotek och skola samverkar kring läs-, skriv- och författarprojekt efter överenskommelser. Samarbetet ger elever möjlighet till exempelvis boklek, bibliotekssök och bokprat. Folkbiblioteken är ett komplement till skolbiblioteken i kommunen. På folkbiblioteken finns ett brett urval av medier som riktar sig till alla åldrar och intressen. Med ett brett urval kan folkbiblioteken erbjuda möjlighet för barn att komma till folkbibliotek i läsfrämjande syfte.

Ö-bibliotek

Värmdö kommun är en relativt stor kommun med skärgårdsmiljö. I Värmdö kommun ska bibliotek finnas tillgängliga och nås av alla. För att erbjuda biblioteksverksamhet även i skärgården har överenskommelser tecknats med intresseföreningar, hembygdsföreningar och skolor på Möja, Nämndö, Runarmö, Sandhamn och Svartsö. De föreningsdrivna Ö-biblioteken ger allmänheten tillgång till bl.a. datorer med internetuppkoppling och möjlighet att låna böcker.